

Pielisen museon toimintakertomus 2022

1. YLEISTÄ

Pielisen museo on paikallinen kulttuurihistoriallinen museo, jonka tehtävänä on tallentaa, tutkia ja esitellä Lieksan ja entisen Pielisjärven kunnan alueen kulttuuriperintöä. Museo tarjoaa yleisölle elämyksiä ja tietoa, ja luo näin mahdollisuuksia luovuudelle, sivistykselle, identiteettien rakentumiselle ja muutosten ymmärtämiselle. Museolla on tärkeä tehtävä kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunnan rakentamisessa ja hyvinvoinnin edistämässä.

Vuosi 2022 oli Pielisen museon 74. toimintavuosi. Museo sai alkunsa v. 1948, jolloin kansakoulunopettaja Onni E. Koposen keräämät esineet järjestettiin Lieksan kauppalan museoksi. Museotoimintaa ylläpiti vuoteen 1973 asti kotiseutuyhdistys. Nykymuotoiseksi kaupunginmuseoksi Pielisen museo organisoitiin vuonna 1973, kun Lieksan kauppalalla ja Pielisjärven kunta yhdistyivät Lieksan kaupungiksi.

Pielisen museo sijaitsee Lieksan keskustassa, Pappilanniemessä, Lieksan kaupungin omistamalla noin kahden hehtaarin suuruisella alueella. Kaupunki osti alueen Lieksan luterilaiselta seurakunnalta vuonna 2008. Pielisen museon alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Vuoden 2013 alusta Pielisen museon hallinnon alle on kuulunut myös kuvaveistäjä Eva Rynänen taiteilijakoti Paateri, joka tuli Lieksan kaupungin omistukseen testamenttilahjoituksella taiteilijan kuoleman jälkeen. Paaterin kokonaisuuteen kuuluvat taiteilijaparin asuinrakennus, ateljee, kirkko ja galleria-kahvila. Paaterin aukkipidosta huolehti vuonna 2022 Tmi Tanja Rissanen.

Pielisen museo on Suomen museoliiton ja Kantapuu-konsortion jäsen. Museolla on kumppanuussopimus Pohjois-Karjalan biosfäärialueen kanssa.

2. MUSEON HALLINTO JA TALOUS

Lieksan kaupungin organisaatiossa Pielisen museo kuului vuonna 2022 hyvinvointilautakunnan alaisuuteen. Hyvinvointilautakunnan puheenjohtajana toimi Tero Kiiskinen, varapuheenjohtajana Seppo Tossavainen ja jäseninä Tuukka Heikkinen, Anne Kaarina Keronen, Mika Kärkkäinen, Milla Martikainen, Crista Pehkonen, Anneli Uurinmäki ja Ville Törrönen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli Reijo Kortelainen. Hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen toimi lautakunnan esittelijänä.

Pielisen museon vuoden 2022 toimintakulut olivat 509 852 euroa. Lieksan kaupunki sai Pielisen museon toimintaan valtionosuutta 4,2 henkilötyövuoden mukaan, yhteensä 123 053 euroa. Museotoimintaan osoitettu valtionosuus on ollut suotuisalla kasvu-uralla viime vuodet. Se on kasvoi edellisestä vuodesta 4,6% ja vuodelle 2023 valtionosuus nousee edelleen 4,6%, 128 766 euroon.

Museon oma varainhankinta tuotti tuloja pääsylipputulosten, palvelumyynnin ja avustusten muodossa, yhteensä 119 115 euroa. Se oli 97% budjetoiduista tuottoista. Pääsylipputuottojen osalta jäätin tavoitteista. Museokohteiden kävijämäärät eivät nousseet koronavuosien tasosta, kuten oli ennakoitu. Itseasiassa koronatilanne vaikutti vielä selvästi alkuvuoden 2022 kävijämääriin. Pääsymaksutuotoista jäämistä paikkasivat

hankeavustukset, joita museo onnistui saamaan budjetoitua enemmän. Merkittävimpinä avustuksina mainittakoon:

- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä 30 000 euron avustus museon kokoelmien digitointihankkeelle,
- Museoviraston myöntämä 15 000 euron avustus Puun ja hiilen kiertokulku näyttelyhankkeelle, jossa tutkitaan immersiiivisen näyttelytekniikan työkalujen käyttöä.
- Inkeri ja Mauri Vänskän säätiö myönsi 15 500 euron avustuksen kuvanveistäjä Eva Ryynäsestä kertovan dokumenttielokuvan tuottamiseen.

3. HENKILÖKUNTA JA TYÖTEHTÄVÄT

Museossa työskenteli vuoden 2022 aikana yhteensä 24 henkilöä. Heistä vakituisia oli 3 henkilöä. Suurin osa työsuhteista oli lyhyitä määräaikaissuhteita. Opetus- ja kulttuuriministeriön hankeavustuksilla museolla työskenteli kaksi kokoelma-assistenttia. Kaupungin varoin palkattuja määräaikaissuhteita museotyöntekijöitä oli museolla 5 henkilöä. Paaterissa työskenteli toimeksiantosopimuksella yrittäjä Tanja Rissanen ja touko-syyskuussa kolme opasta. Työvoimahallinnon rahoittaman palkkatuen tai työkokeilun kautta museo työllisti vuoden aikana 4 henkilöä. Kaupungin nuorisotoimen rahoittamien nuorten kesätyöpaikkojen kautta museolla ja Paaterissa työskenteli yhteensä 6 henkilöä. Lisäksi Lieksan Kiinteistöt Oy:n palkkaamina museolla työskenteli kaksi kirvesmiestä, jotka vastasivat ulkomuseon rakennusten kunnostuksesta.

Vakituinen henkilökunta

Museonjohtajana toimi FM Mikko Kero. Museoamanuenssina toimi FM Laura Mulari. Museotyöntekijänä toimi laitoshuoltaja, siivoustyönohjaaja Irja Ratilainen.

Museonjohtaja vastasi hallinto-, talous- ja henkilöstöasioista sekä museon kehittämistoiminnasta, yhteiskuntasuhteista sekä ulkomuseon korjaukseen liittyvistä asiantuntijatehtävistä.

Amanuenssin tehtäviin kuului museon kokoelmatyöt, näyttelyt, tiedotus, koululaisryhmien opastus ja oppimateriaalin laadinta sekä kotiseutuarkiston ja valokuva-arkiston asiakaspalvelutehtävät. Amanuenssi suunnitteli ja toteutti museossa järjestettäviä yleisötapauksia sekä toimii museonjohtajan sijaisena. Tehtäviin kuului myös ulkomuseon kunnostamisen dokumentointia ja asiantuntijatehtäviä.

Vakinainen museotyöntekijän toimenkuva oli monipuolinen. Hän vastasi museotilojen siivouksesta, hoiti talvikaudella museon aukipitoa sekä toimi kahvion vastuuhenkilönä. Hänen tehtäviinsä kuuluivat myös taloushallinnon avustavat tehtävät, kuten laskutus ja saapuneiden laskujen asiatarkastus sekä tiliointi. Hän toimi myös Lieksan kaupungin Ceepos-kassajärjestelmän pääkäyttäjän varahenkilönä. Museoalan tehtävistä hänen työnkuvaansa kuuluivat järjestelytehtävät, mm. esineiden puhdistus, pakkaus, varastojen järjestely, esineiden numerointi ja paikkakirjan ylläpito sekä avustaminen näyttelyiden pystytyksessä ja purkamisessa.

Vakituinen henkilökunta osallistui museon uuden päärakennuksen suunnitteluun käyttäjän edustajina. Heidän lisäksi suunnitteluryhmään kuuluivat:

- Tilaajan edustajana: hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen Lieksan kaupungilta (työryhmän pj.)

- Rakennuttajan edustajana: toimitusjohtaja Jarmo Vacklin, kiinteistöpäällikkö rakennusinsinööri Jari Muikku ja huoltotyönjohtaja Anssi Puumalainen Lieksan Kiinteistöt Oy:stä,

- arkkitehti Kimmo Heikkilä ja suunnittelija Timo Hilliaho Arkkitehtitoimisto Jorma Paloranta Oy:stä Ylivieskasta,

- sähkö- ja automaatio suunnittelu: toimitusjohtaja, sähköinsinööri Sami Itkonen ja sähköinsinööri Tatu Hara Insinööritoimisto Varpola Oy:stä Lieksasta,

- LVI-suunnittelu: LVI-insinööri (AMK) Tatu Lankinen Insinööritoimisto Kurkinen Oy:stä Lieksasta,

- rakennesuunnittelu: toimitusjohtaja, rakennusinsinööri Markku Jolkkonen Insinööritoimisto HM-suunnittelu Oy:stä Joensuusta,

- projektisuunnitelma: rakennuttajakonsultti, rakennusinsinööri (AMK) Johanna Kinnunen Protiimi Oy:stä Joensuusta.

Museon määräaikainen henkilökunta

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaan Pielisen museon digitointihankkeeseen liittyen museolla työskenteli kaksi hanketyöntekijää, TaM Mikko Kuosmanen ja kuvataiteilija (AMK) Paula Punto. Kuosmanen työskenteli esinekokoelmien digitoinnissa kokoelma-assistenttina ajalla 28.2.-30.11. ja Punto työskenteli valokuva- ja taidekokoelmien digitoinnissa kokoelma-assistenttina ajalla 16.2.-15.7.

Merkantti Eija Rantonen toimi määräaikaisena lippukassanhoitajana ajalla 14.5.-15.9. Hän hoiti asiakaspalvelun, lipunmyynnin, tilitykset, tilastoinnin, arkistoinnin, työnäytösten järjestelyn sekä toimi kahvilan varavastuuhenkilönä.

Määräaikaisena museotyöntekijänä ja ulkomuseoalueen puutarhatiimin esimiehenä toimi Lea Vallius ajalla 2.5.-4.9. Hänen tiiminsä vastasi ulkomuseoalueen nurmikonleikkuusta, pihatöistä ja museoalueen lampaiden hoidosta. Tiimiin kuului työvoimahallinnon palkkaamia työntekijöitä ja kaupungin palkkaamia kesänuoria. Kesäkauden ulkopuolisina aikoina pihatiimiin kuului työvoimahallinnon varoin palkattua henkilöstöä. He vastasivat ulkomuseoalueen kiinteistöhuollon tehtävistä kuten haravoinnista, lumitöistä, hiekotuksista, nurmikoiden perustamisesta ja risusavotoista.

Kesäkaudella Pielisen museolla määräaikaisina museotyöntekijöinä työskentelivät FM Anu Skön 14.5.-15.9., FM Jaana Hukkanen 14.5.-31.8. ja metsätieteiden yo Aino Niinivirta 1.6.-15.9. Heidän tehtäviinsä kuuluivat tilattujen ja määräaikaisopastusten opastusten vetäminen sekä vahtimestari / keskusteluoppaan tehtävät. Lisäksi toimenkuvaan kuului mm ulkomuseoalueen siistimistä sekä osallistumista museon tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen

Paaterin oppaina työskentelivät insinööri / merkonomi Svetlana Pozharishchenskaia 1.6.-15.9., yo-merkonomi Jari Turunen 13.5.-15.9. ja ylioppilas Emma Ryyänen 13.5.-31.8. Heidän tehtäviinsä kuului museovieraiden opastaminen Paaterin taiteilijakodin alueella, pääsylippujen myynti ja huolehtiminen kotimuseon siisteydestä.

Lisäksi museolla työskenteli viisi työvoimahallinnon palkkaamaa henkilöä. Heistä kolme työskenteli kokoelmatyön tehtävissä. Kaksi henkilöä työskenteli ulkomuseoalueen pihatöistä vastanneessa tiimissä.

Museon henkilökunnan yhteisiä kokouksia ja palavereja pidettiin kesäkaudella joka viikko ja talvikaudella viikoittain tai tarpeen mukaan.

4. TOIMITILAT JA VARUSTEET

MUSEON PÄÄRAKENNUS JA VERSTAS

KOHDE	RAKENNUSVUOSI	PINTA-ALA	LISÄTIETOJA
Näyttelyhallit	1973, 1982	360 m ²	Yläkerran varasto on rakennettu 1993
Toimistotilat	1973	55,4 m ²	Huoneiden koko 8,8 – 16,8 m ²
Lipunmyynti	1973	9,8 m ²	
Muut työtilat	1973	11 m ²	
Kokoelmien säilytystilat	1973, 1982, 1993	263,8 m ²	Yläkerran säilytystilat, tekstiilivarasto, museoesinevarasto, kaksi arkistohuonetta ja tarvikevarasto
Sosiaalitulat	1973	34,6 m ²	
Kahvila	1973	49,8 m ²	
Aula, tuulikaapit, eteiset	1973, 1993	125 m ²	Eteishallista (78 m ²) noin 30 m ² toimii vaihtuvien näyttelyiden tilana
Tekniset tilat	1973, 1993	15,2 m ²	
Verstasrakennus	1999	73 m ²	Työtila, tekninenvarasto ja sosiaalitila
YHTEENSÄ		860 m²	

PAATERI

KOHDE	RAKENNUSVUOSI	PINTA-ALA	LISÄTIETOJA
Asuinrakennus	1953	104 m ²	Keskikerros näyttelytilana
Ateljee		255 m ²	Kunnostettu navettarakennuksesta
Kirkko	1991	106 m ²	
Galleria-kahvila	1993	232 m ²	Kahvila, lipunmyynti, sosiaalitulat
YHTEENSÄ		697 m²	

Museon päärakennuksen lisäksi museolla oli kokoelmien säilytystiloja Lieksan Keskuskoululla ja Brahea-kampuksella, jossa on myös osa museon kotiseutuarkistosta. Museokokoelmia säilytettiin myös kuudessa rakennuksessa ulkomuseoalueella.

Museon päärakennuksessa oli savu- ja lämpöilmäisimet sekä murtohälyttimet. Ulkomuseossa oli lämpöilmäisimet. Paaterissa oli palovaroitinjärjestelmä sekä murtohälyttimet. Museoaluetta vartioi vartiointiliike ja alueelle on asennettu tallentava kameravalvonta, samoin kuin Paateriin.

5. KOKOELMATYÖ

Pielisen museon esinekokoelman kokonaismäärä on noin 100 000 museoesinettä. Tarkkaa lukumäärää ei tiedetä, koska läheskään kaikkia esineitä ei ole diarioitu ja luetteloitu. Vuoden aikana esineitä luetteloitiin digitaalisesti 531 kappaletta. Kokonaisuudessaan esineitä on luetteloitu n. 38 % arvioidusta kokonaismäärästä. Syksyllä 2020 käyttöön otettuun Collecte-kokoelmahallintajärjestelmään on digitoitu n. 4500 esineitä eli 4,5% kokonaismäärästä.

Pielisen museon kuva-arkistossa on valokuvia ja negatiiveja noin 100 000 kappaletta. Kokonaisuudessaan valokuvia on luetteloitu manuaalisesti 6249 kappaletta ja digitoitu 11 245 kappaletta.

Paaterin kokoelman kokonaismääräksi on inventoinnissa laskettu 6922 museo-objektia. Kokoelmaan kuuluu rakennusten ja esineistön lisäksi taideteoksia, valokuvia, kirjoja ja arkistomateriaalia, jota on hyllymetreittäin. Materiaalin luettelointi ja digitointi aloitettiin vuonna 2015.

Pielisen museon esine- ja valokuva-aineistoa on nähtävänä Kantapuu-museotietokannassa ja valtakunnallisessa kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisessä Finna-palvelussa. Finnaan ladatun aineiston käyttö on kuulunut vuoden 2021 alusta CC BY 4.0 -lisenssin piiriin eli se on yleisön vapaasti ladattavissa ja käytettävissä. Vapaalla käytöllä halutaan lisätä aineistojen käyttöä sekä paikallisen väestön kiinnostusta paikallista kulttuuriperintöä ja omaa historiaa kohtaan. Aineistojen avoimella saavutettavuudella halutaan myös tehostaa museohenkilökunnan työaikaresurssin käyttöä. Täysin ilmaista museon kokoelmien käyttö ei edelleenkään ole. Mikäli arkistoaineiston käytöstä aiheutui lisätöitä, näistä tilauksista veloitetiin palvelumaksu. Tilausten määrä on vähentynyt merkittävästi aineistojen käytön siirryttyä CC BY 4.0 -lisenssin piiriin.

Pielisen museon kokoelmat karttuivat vuoden 2022 aikana yksityishenkilöiltä ja yhteisöiltä saaduilla lahjoituksilla. Museoesineiden kokoelmaan otettiin vastaan 25 esinettä. Rekvisiittakokoelmaan otettiin 63 esinettä. Valokuvakokoelma karttui 1054 kuvalla. Lisäksi museon kokoelmiin tallennettiin kirjoja, lehtileikkeitä, esitteitä, julisteita, postikortteja, VHS -kasetteja / dvd -levyjä ja arkistoaineistoa.

KOKOELMAT, MUSEO

KOHDE	MÄÄRÄ	KARTUNTA	LUETTELOINTI	MUU
Esineet	n. 100 000	25 kpl	531	diarioitu
Valokuvat, negatiivit, diat	n. 100 000	621 valokuvaa 351 diaa 82 negatiivia	735	diarioitu
Kotiseutuarkiston asiakirjat	54 hyllymetriä	7 kansiota	-	diarioitu
Vanhat kirjat/lehdet	166 hyllymetriä	7 kpl	-	diarioitu
Vanhat kartat	493 kpl	-	-	diarioitu
Julisteet	1 387 kpl	2 kpl	-	kirjattu
Äänitteet, tallenteet	279 kpl	-	-	kirjattu
Rahat	2 788 kpl	-	-	-
Lehtileikkeet	8067 kpl	77 kpl	-	kortistoitu

Postikortit	14 948 kpl	16 kpl	-	kirjattu
Videot, DVD:t/CD:t	89 kpl	2 kpl	-	-
Käsikirjasto	8914 kpl	3 kpl	3	kortistoitu
Rekvisiitta-aineisto	2658 kpl	63 kpl	-	diarioitu

Pielisen museo kuuluu valtakunnalliseen TAKO-tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkoston ja sen tallennustyönjaossa Pooli 1:een (Ihminen ja luonto). Pielisen museon tallennusvastuualueeksi on määritelty vanhempi metsätyöperinne 1950-luvulle saakka. Nykyajan dokumentointi ja kokoelmayhteistyö ovat TAKO-verkoston toiminnan painopistealueita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Pielisen museon kokoelmien digitointihankkeelle 30 000 euron avustuksen vuonna 2022. Avustuksella palkattiin kaksi hanketyöntekijää, joiden toimesta kokoelmien digitointia saatiin edistettyä merkittävästi. Kokoelmien digitointiasteen nostaminen tulee olemaan myös jatkossa museon keskeisenä tavoitteena. Aineistojen digitoinnilla turvataan aineistojen säilyvyys ja parannetaan niiden saavutettavuutta.

Digitalisaatio on yksi aikakautemme megatrendeistä. Sen edistäminen on kirjattu niin Euroopan unionin kuin kansallisen tason moniin toimenpideohjelmiin. Museo omalta osaltaan edistää digitalisaatiota digitoimalla kulttuuriperintöaineistojaan ja tarjoamalla niitä yleisölle avoimella käyttöoikeudella. Tulevaisuuden haasteina tulee olemaan kokoelma-aineistojen entistä parempi standardisointi, Finna-palvelun kehittäminen (mm. käyttäjävetoisen ansaintalogiikan luominen) ja aineistojen pitkäaikaissäilytykseen liittyvien kysymysten ratkaiseminen. Nämä vuoteen 2030 yltävät tavoitteet riippuvat Opetus- ja kulttuuriministeriön, Museoviraston ja suomalaisen museokentän päätöksistä laajemmin. Tässä suhteessa Pielisen museo seuraa alan kehitystä ja tiedostaen kulttuuriperinnön digitointiin liittyvät kehittämismahdollisuudet.

6. YLEISÖTYÖ

AUKIOLOAJAT

Vuonna 2022 Pielisen museo oli avoinna 263 päivänä, yhteensä 1687 tuntia. Ulkomuseo ja päärakennuksessa sijaitseva näyttelytilat (myöhemmin käytetty nimitystä kaupunginmuseon näyttelytilat) olivat kesäkaudella 14.5. -15.9.2022 avoinna joka päivä (paitsi juhannusaattona) klo 10-18, yhteensä 936 tuntia.

Kaupunginmuseon näyttelytilat olivat avoinna ympäri vuoden. Kesäkaudella ne olivat avoinna ulkomuseon aukioloaikojen mukaisesti sekä talvikaudella 1.1.2022 – 13.5.2022 ja 16.9. – 31.12.2022. Kaupunginmuseon näyttelyt olivat avoinna talvikaudella 695 tuntia. Ne olivat viikoittain avoinna tiistaista perjantaihin klo 10 – 15. Lisäksi kaupunginmuseon näyttelytilat olivat talvikaudella avoinna seitsemänä (7) lauantaina. Juhlapyhinä museo oli suljettu.

Paateri oli avoinna talvella hiihtolomaviikoilla (vkot 8-10) joka päivä klo 10 – 16 yhteensä 114 tuntia. Paateri oli avoinna kesällä 14.5. – 15.9. päivittäin klo 10 – 18, paitsi juhannusaattona klo 10 - 16. Kesäkaudella Paateri oli avoinna 1024 tuntia ja koko

vuoden aikana 1138 tuntia. Yrittäjä Tanja Rissanen piti kohdetta tilauksesta avoinna myös muina aikoina, mm. kirkkohäiden yhteydessä.

KÄVIJÄMÄÄRÄT JA PALVELUT

Kävijämäärät Pielisen museossa

- maksavat kävijät 2319
- ilmaiskävijät 2540

Yhteensä 4859

- koululaiset 556
- ulkomaalaiset 736 kävijää
- talvikauden kävijät 539
- kausikorttikäynnit 31
- museokorttikäynnit 527

Kävijämäärät Paaterissa

- maksavat kävijät 4200
- ilmaiskävijät 2179

Yhteensä 6379

- ulkomaalaiset 599 kävijämäärästä
- talvikauden kävijät 652
- hää- ja kirkkovieraat 415
- konserttivieraat 95
- koululaisryhmät 177
- museokorttikäynnit 767

Pielisen museo ja Paaterin tilastoidut kävijät yhteensä 11 238 henkilöä

Opastukset museossa

Museossa määräaikais- tai ryhmäopastuksia järjestettiin 71 kertaa. Eniten opastuksia oli kesä-, heinä- ja elokuussa. Kesäaikana opastettuja kierroksia järjestettiin tarvittaessa kolme kertaa päivässä. Ryhmäopastukset suorittivat pääasiassa museon omaan henkilökuntaan kuuluvat oppaat. Kesäkaudella ulkomuseoon saattoi tutustua myös LieksaMyst-mobiilipelin ja opaskartan avulla.

Pääsymaksut museossa

- aikuiset; kesälippu 8,00 euroa, talvilippu 3,50 euroa
- ryhmät yli 10 henkeä kesälippu 6,50 euroa/hlö, talvilippu 2,50 euroa/hlö
- opiskelija- ja eläkeläislippu kesällä 6,50 euroa, talvella 2,50 euroa/hlö
- kausilippu 14,00 euroa
- kausilippu museo - Paateri 20,00 euroa/kausi

- yhteislippu museo - Paateri 13,00 euroa/hlö
- alle 18-vuotiaat pääsivät ulkomuseoon ja kaupunginmuseon näyttelytiloihin ilmaiseksi

Talvikauden pääsymaksu oikeutti käyntiin kaupunginmuseon näyttelytiloissa. Opastukset eivät sisällyneet lipun hintaan. Museoon oli vapaa pääsy kansainvälisenä museopäivänä 18.5. sekä Perinnepäivänä 1.6. ja elokuun viimeisenä keskiviikkona 31.8. Talvikaudella kaupunginmuseon näyttelytiloihin oli vapaa pääsy keskiviikkoisin 1.1. – 14.5. ja 16.9. – 31.12.

Pääsymaksut Paaterissa

- aikuiset 8,00 euroa
- ryhmät yli 10 henkeä 6,50 euroa/hlö
- opiskelija- ja eläkeläislippu 6,50 euroa
- kausilippu 14,00 euroa/kausi
- kausilippu Paateri – museo 20 euroa
- yhteislippu Paateri – museo 13 euroa/hlö
- alle 18-vuotiaat pääsivät Paateriin ilmaiseksi.

Paaterissa opastus kuului pääsymaksuun ja opastuksia järjestettiin tilanteen mukaan. Saksankieliset ryhmäopastukset tilattiin ostopalveluna Kristina Sotiulta

Museokauppa ja kahvio

Museon myyntipisteessä on myytävänä työnäytösten tekijöiden käsitöitä provisiomyyntinä. Museon kahvila oli Pielisen museon henkilökunnan hoidossa ja se oli avoinna 1.6. – 15.9. Vastuuhenkilönä toimi Irja Ratilainen ja häntä avusti museon aukipitohenkilökunta.

VAIHTUVAT NÄYTTELYT

7.2.-15.9.2022

Pahkan kertomaa – Raimo Nykäsen pahkatöitä -näyttely Pielisen museolla

16.3.-6.6.2022

Makupaloja Jaakko Hyskeen Lieksan kaupungille lahjoittamasta taiteilija Olavi Martikaisen –kokoelmasta. Taidenäyttely Lieksan kulttuurikeskuksella. (Museo vastasi näyttelyn suunnittelusta)

16.12.2022-31.12.2022

Meiän museo – lieksalaisten uusi museo -näyttely Pielisen museolla

PEDAGOGISET PALVELUT

Amanuenssi Laura Mulari laati perinteistä käsityövoimin tehtyä metsätyötä ja sen tekijöitä esittelevän aineistopakettin Finna Luokkahuone -palveluun. Aineistopaketti on suunnattu ensisijaisesti oppimateriaaliksi yläkouluun ja ammatilliseen koulutukseen ja se on sidottu oppiaineiden sisältöalueisiin, tavoitteisiin ja laaja-alaiseen osaamiseen. Paketti on saatavilla sekä suomen että ruotsin kielellä.

Amanuenssi Laura Mulari suunnitteli alakoulun oppilasryhmille tarkoitetun Tutustutaan entisajan esineisiin -työpajan. Työpajassa oppilaat tutustuivat koskettamalla ja havainnoimalla entisajan esineisiin. Työpajoja järjestettiin elo- ja syyskuun aikana 10 kertaa. Niille osallistui 153 oppilasta ja 26 opettajaa.

TYÖNÄYTÖKSET, MUSIIKKIESITYKSET JA TAPAHTUMAT MUSEOSSA

Pielisen museon merkittävimmät yleisötapahtumat olivat Perinnepäivä 1.6. ja Lasten päivä 13.7.

Perinnepäivän yhteistyökumppaneina olivat Pielisen laulu, Lieksan Vasket, Joensuun Ortodoksinen seurakunta, Lieksan Rajakilta, Pielisen-Karjalan musiikkiopisto, Lieksan kirjasto, Lieksan Puukkoseura sekä Lieksan kaupungin kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi. Lisäksi tapahtumaan osallistui joukko käsityöläisiä, jotka työnäytöksissään esittelivät kädentaitojaan ja myivät tuotteitaan. Tapahtumaan osallistui 204 kävijää.

Museon kesäkauden toinen päätapahtuma oli Lasten päivän 13.7, joka keräsi 186 kävijää. Tapahtuman vetonaulana toimi kahdeksasta laulaja-muusikosta koostuva kenialainen Hillside Band -yhtye ja museon henkilökunnan järjestämä seikkailukierros.

Lieksan Vaskiviikko -konserttitapahtumaan liittyen Pielisen museolla järjestettiin 27.7. Pihasoitto-tapahtuma ja Paaterissa järjestettiin 29.7. Kolin vaaroilta tähtiin -konsertti.

Paaterissa järjestettiin kesä-elokuun aikana seitsemän Matti Makkosen organisoimaa Pielisen Soi -konserttifestivaalin konserttia.

7. MARKKINOINTI

Museon tärkeimmät markkinointikanavat olivat kaupungin internetsivut, jossa kummallakin museokohteella oli omat sivustonsa. (www.lieksa.fi/museo, www.lieksa.fi/paateri) Pielisen museon -internetsivuilla oli myös englannin-, saksan-, ruotsin- ja ranskankielistä informaatiota. Paaterin sivuilla oli englanninkielistä informaatiota. Molempien kohteiden sivuilla tiedotettiin ajankohtaisista asioista ja niillä vierailtiin vuoden aikana yli 20 000 kertaa.

Sosiaalinen media on noussut yhä tärkeämmäksi markkinointikanavaksi. Pielisen museolla ja Paaterilla on molemmilla omat Facebook-tilit. Pielisen museon sivustolla on n. 1800 seuraajaa ja Paaterin sivustolla 767 seuraajaa. Pielisen museon ja Paaterin seuraajamäärät ovat suomalaisiin museoihin verrattuna hyvällä keskitasolla. Museon päivityksiä seurataan. Se kertoo siitä, että museo koetaan tärkeäksi ja sen tarjonnasta

olla kiinnostuneita. On ennakoitavaa, että sosiaalisen median rooli museon markkinoinnissa tulee entisestään kasvamaan. Samaan aikaan perinteisen printtimedian rooli tulee yleisen trendin mukaan vähenemään. Museo tukeutuu silti edelleen printtimediaan markkinointikanavana. Museolla oli vuonna 2022 maksettuja ilmoituksia Lieksan lehdessä ja Karjalaisessa. Lisäksi museo teki omia painettuja esitteitään. Puskaradiolla on myös tärkeä rooli. Museo tunnetaan laajasti ja sillä on hyvä maine. Tapahtumien ja näyttelyiden tiedotuksessa käytettiin Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja sanomalehti Karjalaisen tapahtumakalentereita sekä Museokortin näyttelykalenteria.

Museon markkinointi vaatii jatkuvaa kehittämistä. Vuoden 2022 aikana tehtiin Pielisen museon kävijöille suunnattu kävijätutkimus, johon saatiin 164 vastausta. Vastausaineistosta työstettiin amanuenssi Laura Mularin ja FT Caroline Islas Sedanon kanssa raportti, joka on tarkoitus julkaista artikkelina myöhemmin. Tutkimus tuki museon uuden museokonseptin ja markkinointisuunnitelman kehittelyä.

Paaterin palveluiden kehittämiseksi oli työn alla Eva Rynnäsestä kertova dokumenttielokuva, Evan ja Paavon tarina. Elokuvan käsikirjoituksen laati FM Sirpa Sulopuisto Joensuusta. Kuvaukset tehtiin sotakamreeri Raimo Salon johdolla heinäkuussa. Rooleissa näyttelivät Kirsikka Leino ja Sara Lammi. Musiikista vastasi TaM Tellu Turcka. Elokuvan leikkauksesta vastasivat Kirsikka Leino ja Raimo Salo. Elokuvan kohderyhmänä ovat 1980-luvulla ja sen jälkeen syntyneet sukupolvet. Sitä rahoittivat Inkeri ja Mauri Vänskän säätiö, Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö, Aino ja Olla Teräsvuoren säätiö sekä Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. Elokuvan tv-levityksestä tehtiin aiesopimus VL-Median kanssa. Tarkoituksena on saada elokuva esitykseen paitsi Paateriin, mutta myös Suomen kansallisille tv-kanaville.

8. MUSEON JA PAATERIN KUNNOSTAMINEN

Pielisen museon ulkomuseoaluetta kunnostettiin suunnitelman mukaisesti. Tuulimylly (rakennus 61) kengitettiin, Savorannan alueen laavujen (rakennukset 66 ja 68) kattoja kunnostettiin, Lukan pirtin riista-aitan katto uusittiin (rakennus 54), myllärin saunan katto uusittiin (rakennus 58). Ulkoalueella tehtiin myös muita pienempiä kunnostustöitä vuosittaisten kunnossapitotoimien puitteissa. Kaikki kunnostamistyön suoritti Lieksan Kiinteistöt Oy ja työtä johti rakennusinsinööri Jari Muikku. Kunnostustöitä tekivät kirvesmies Ahti Kärkkäinen ja apumies Kai Joenperä.

Paaterissa tehtiin maisemanhoidollisia kunnostustöitä. Alueen nurmikoita uudelleenistutettiin, tiestöä kunnostettiin ja rantaan rakennettiin uusi pienvienelaituri. Paaterin kirkon ilmalämpöpumpun suunnittelua ja elokuvateatterin perustamista valmisteltiin arkkitehti Kimmo Heikkilän ja kiinteistöpäällikkö Jari Muikun käynnillä 31.8.2022 ja Paaterin työryhmän (kansalaisopiston rehtori Asko Saarelainen, hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen ja Mikko Kero) katselmuksella 5.10.2022.

9. MUU TOIMINTA

Pielisen museo teki yhteistyötä Pohjois-Karjalan ammatillisten museoiden kesken. Museoiden henkilökunnat tapasivat toisensa kaksi kertaa vuoden aikana, 30.3. ja 9.11. Tapaamisissa vaihdettiin kuulumisia vertaisoppimisen merkeissä ja verkostoiduttiin. Alueen museoiden yhteistoimintaan liittyi maakunnallisen kokoelmapoliittisen ohjelman laatiminen. Pielisen museolta siihen osallistui amanuenssi Laura Mulari ja työ saatiin päätökseen vuoden 2023 puolella. Lisäksi museot tekivät markkinointiyhteistyötä julkaisemalla yhteisesitteen kesäkauden alla.

Pielisen museo on Kantapuu-konsortion jäsen. Yhteenliittymään kuuluu metsäkulttuuria tallentavia suomalaisia museoita, joilla on yhteiskäytössä Collecte-kokoelmahallintajärjestelmä. Yhteistyötä koordinoi Suomen Metsämuseo Lusto. Konsortion museot tapasivat toisensa Lustossa Punkaharjulla 13.5.2022. Pielisen museosta tapaamiseen osallistuivat Laura Mulari, Paula Punto, Mikko Kuosmanen ja Mikko Kero. Tapaamista emännöi Luston kehittämisjohtaja Leena Paaskoski.

Itä-Suomen museoverkosto (IMU) kokoontui vuonna 2022 kaksi kertaa, verkkotapaamiseen 26.8. ja Mikkelissä 4.11. Pielisen museota edusti Mikkelin tapaamisessa museonjohtaja Mikko Kero. Verkoston tarkoituksena on valmistella ja koordinoida alueen museoiden EU -rahoitteisia hankkeita.

Pielisen museo teki yhteistyötä Pohjois-Karjalan rajavartioston, Lieksan Rajakilta ry:n ja Lieksan Rajaperinnetalon yhteistyöryhmän kanssa. Kansalaisopiston rehtori Asko Saarelainen toimi työryhmän puheenjohtajana. Museonjohtaja toimi työryhmän sihteerinä. Työryhmä piti vuoden aikana kaksi kokousta.

Paaterin toiminnan kehittämiseksi on perustettu yhteistyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimii kansalaisopiston rehtori Asko Saarelainen ja sihteerinä museonjohtaja. Ryhmä kokoontui vuoden aikana yhden kerran, 5.10.2022.

Pielisen museon henkilökunta (Mikko Kero, Laura Mulari, Mikko Kuosmanen ja Paula Punto) teki 22.4.2022 opintomatkan Tiedekeskus Heurekaan Vantaalle. Matkalle osallistui myös museon näyttelytekniikan kokeiluhankkeen kumppani FT Carolina Islas Sedano. Tarkoituksena oli tutustua tiedekeskuksen näyttelytarjontaan, immerssiiviseen näyttelytekniikkaan sekä neuvotella tiedekeskukselta ostettavista näyttelytekniikan palveluista. Vierailua isännöi Tiedekeskuksen johtaja Mikko Myllykoski.

Pielisen museon koko henkilökunta teki 12.12.2022 kaupungin virkistysmäärärahoilla matkan Nurmekseen. Matkalla tutustuttiin Nurmeksen museon toimintaan Ikolassa ja Nurmes-talolla. Erityisen mielenkiinnon kohteena olivat kokoelmakeskus ja Nurmes-talon uusi perusnäyttely. Vierailua emännöi museonjohtaja Merianne Rossander.

Amanuenssi Laura Mulari esitteli 17.2.2022 museoalalle työllistymistä Itä-Suomen yliopiston järjestämän Historian uravalinnat -kurssin oppilaille.

Museonjohtaja Mikko Kero osallistui ICOM:n Suomen komitean edustajana Prahassa Tsekin tasavallassa 20.-28.8.2022 järjestettyyn 26. Kansainvälisen museoliiton ICOM:n maailmankonferenssiin. Suomen komitea myönsi Keron matkaan avustuksen ja se toteutettiin vuosiloman puitteissa.